

Učiteljski TOVARIŠ.

List za šolo in dom.

Izhaja 1. in 15. vsakega meseca na celi poli. Cena mu je za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 kr. Spise in dopise, naročnino in oznanila prejema in razpošiljanje oskerbuje založništvo.

List 13.

V Ljubljani, 1. julija 1881.

Tečaj XXI.

I s k r i c e.

Krepost.

Krepost je edini in gotovi pripomoček, da moremo dragi čas koristno obračati, in svoje življenje v resnici dobro uživati, ter vse reči, katere se okolo nas v božjem stvarjenji nahajajo, iz pravega stališča opazovati, ter je kot modre in prekoristne čisljati.

Le sveta krepost, združena s pravim krščanskim življenjem, more nas skoz smertna vrata v našo pravo domovino varno spremljati in srečno pripeljati; ona je drevo, čegar deblo je vkoreninjeno na čas našega življenja, s katerega cvet in sad se prikaže nam še le v večnosti; ona je rastlina našega prihodnjega življenja, nje seme moramo še tukaj s trdom in delom v naša srca posaditi in ga oskerbovati ter prizadevati se, da nam onstran groba cvete in pravi sad — srečne večnosti obrodi. Ko bi se prava kerščanska čednost tukaj po zasluženji plačevala, zgubil bi človek ž njo vred tudi svoj pravi božji namen.

Krasen je večer dneva, katerega človek krepostno preživi in dopriinese; a še veliko krasneja je tvoja starost, če nisi svoje mladosti nikdar z hudobijo in malopridnostjo omadeževal.

Hudobija zakriva se pogostoma z naličjem kreposti, ter s tem sama (hudobija) kreposti daje nehinjeno spričevalo prave vrednosti in neprecenljive veljave.

Prava krepost podobna je hrabri vojski, s katero moremo hudobnega sovražnika — spridenost in strasti — krepko premagati; noč in dan je v boji s posvetno neumnostjo in hudobnimi strasti; ako jo z božjo pomočjo krepko podpiramo — ž njo zmago večne slave pridobimo in priborimo.

Ona je praksa, po kateri moremo naše teoretično življenje dobro vravnati in koristno dovršiti.

Krepost se lepo opisuje in ljudem priporoča, a kaj pomaga, če se pa splošno zanemarja; svetohlinec ima jo povsod na prodaj, a jo s tem le osmeši; strastnež (firfolin) jo pridiguje, a v svojih govorih strašno — dela, kar vse skupaj je popolnoma brez vse veljave in le na škodo splošnemu človeštvu. Kaj je tedaj storiti, da se bode prava krščanska krepost med ljudstvi po pravi poti širila? Edino to, da se je vsak pravični človek popolnoma oklene, se po nji ravna, ter s pomočjo njeno drugim v nehljnjeni in posneme vredni zgled služi in si tako z mikavnim zgledom vrednih posnemalcev pridobi.

Krepost ima za človeka pa le takrat pravo vrednost in veljavo, kadar jo ima popolnoma v svoji oblasti, to je, da jo, kadar mu jo je zgubiti ali zapraviti, neoskrunjeno ohrani. Kdor je tako daleč dospel in tudi vselej tako ravna, more se v resnici krepostni človek imenovati.

Pravičnost.

Prvo znamenje in vredno plačilo poštenosti in pravičnosti je, ako ti tvoja vest pravi: „da v resnici dobro delaš in da si pravičen“.

V resnici pravični človek vselej več dobrega in koristnega stori, nego mu dolžnosti njegovega stanu storiti velevalo.

Navideznost in bistvo bi moralo vedno eno in isto biti, ali to se dandanes med ljudmi splošno pogreša. Vsa dandanašnja družba človeška podobna je veliki maškaradi ali predpustnim norcem. — Res je, da se človek veliko lažje dobrega, modrega, krepostnega, ljubeznjivega, pravičnega, poštenega, značajnega in kerščanskega le na videz kaže, kakor pa da vse to tudi v resnici izvaja.

Nekaj enakega nam se tudi kaže, če opazujemo razne predmete pri slabo brleči luči, pri kateri nas naše lastno oko navadno popolnoma prevari in preslepi, da vrednosti predmetov prav ne spoznamo. Hinavsko ljubkovanje, navidezna udvornost, zagotavljevanje pravega prijateljstva, brez pomembe, potuhnjena vdanost in pokorščina se v veliki predpustni maškaradi cele človeške družbe po vsih stanovih v izobilji nahajajo. Ali je to prava krščanska pravičnost! Ne!

Človek bi bil veliko bolje na vsem, ko bi se vselej in povsod tudi takega kazal in spoznaval, kakoršen je v resnici, ne se pa takega hlinil (namreč boljega), kar še nikdar bil ni in tudi še sedaj ni: „Le naravnost — je pravično!“

Pravi veri, krščanskemu življenju in pa državi koristi se z dobrimi in hasljivimi dejanji tisočkrat več, nego le s praznimi, lepimi besedami — brez dejanja.

Le enkrat živi človek na svetu. — Kdor v tem času pravično ne ravna in po moči pravičnim biti se ne prizadeva, podoben je pravemu norcu ali bedaku napram (proti) sebi samemu.

Kdor pravično ne živi in nič dobrega ne stori, kar pa nobenemu nemogoče ni, je hudobnež in popolni spridenec.

Komur zavest na večer vsakega dneva pravi: „danes si krepostno in pravično živel“, tak prebudi se slednji dan zopet k novim dobrim in pravičnim dejanjem; naj pravičneje živi pa tisti, kdor največkrat premišluje, kako bi povsod pravici po svojih močeh in sè svojimi deli — zadostoval.

Ako pravično živiš, ne boš se ob svoji smrti jokal, kakor si se pri svojem rojstvu, nego veselil se boš zavesti, da prehajaš v boljšo domovino; in če si bil skoz celo življenje v vsakem obziru vedno pravičen, jokali bodo okoli tvoje smertne postelje stoječi, a ne se veselili — kakor pri tvojem rojstvu. —

Ni še dovolj, da samo pravično živiš in ravnaš, nego storiti moraš to tudi vselej iz pravega, dobrega nagiba, ne le površno, nego popolnoma, da bode tvoja pravičnost tudi pred Bogom in svetom pravo veljavo imela.

Kolikokrat bi se moral človek svojega pravičnega dejanja sramovati, ko bi bili svetu tudi nameni znani, iz katerih se je izvršilo.

Ni še dobro in pravično vsako dejanje, katero se nam kot tako dozdeva in se naši samoljubnosti in domišljiji prilaga; le to je dobro in pravično, kar v resnici in splošno pravo korist donaša, ter krivico zatira in odvrčuje.

M. R.

France Malavašič.

Deželne vlade ukaze in razglase je slovenil Malavašič za Metelkom od l. 1847 do svoje smerti l. 1863; tako tudi razne sostavke za „Novice“, za Kmetijsko družbo, na pr. Miloserčnost do žival itd.

L. 1860 je sestavil nekdo v „Triesterici“ spisek pod imenom „Deutschthum in Krain“, dal l. 1862 „vermehrt und verbessert“ v posebni knjižuri na dan ter pošiljal Slovencem celó na dom. Ker nihče ni hotel javno zavračati laži in budalij njenih, lotil se je tega pretresa Malavašič le zato, da se tudi po nemški pokaže, kakošni „Geisteskinder“ so nemčurji ali nemškutarji na Kranjskem. Knjižici njegovi je naslov: 13) Krain und das Deutschthum. Entgegnung auf die Flugschrift: „Das Deutschthum in Krain“. Von einem Freunde der Wahrheit. Laibach 1862. 8. V. 31. Blasnik. Z geslom: „Nur die Annahmen, Unwahrheiten, Verdächtigungen, die logischen Ungeheuer sind es, welche wir bekämpfen“. (Dežman — Noten ohne Text — Illyr. Bl. 1849. S. 199). In na drugi strani z vodilcem: „Ohne Kenntniss der Sprache und Literatur eines Volkes gibt es keine Kenntniss des Volkes selbst; und doch massen sich so Viele,

deren ganze Kritik nur in einem Negiren alles Dessen besteht, was nicht über ihren Leisten geschlagen werden kann, Urtheile über ein Volk an, welches sie aus wässerigen Beschreibungen einzelner Touristen oder aus den Ausbrüchen mancher Nationalitäts-Renegaten kennen gelernt haben. Man muss in und mit dem Volke gelebt haben, in sein Denken und Fühlen, in seine Sprache und Literatur, in seine politische Geschichte und in die religiösen Anschauungen hineingedrungen sein, will man es verstehen, kennen, beurtheilen“. (Prof. Dr. Vinz. Fer. Klun). — V predgovoru se pisatelj o nemščini svoji pač izgovarja: „Der Verfasser des „Deutschthum in Krain“ möge mich von etwaigen sprachlichen Sünden gütigst lossprechen, indem ich — obwohl jede Nationalität, hiemit auch die deutsche hochachtend — von Haus aus mit Leib und Seele ein Slovene bin“.

Kakor Vodnik — pisal je tudi Malavašič nekaj po nemški; vendar dokaj bolje tekla mu je slovenščina. V tej se je poslednjikrat oglasil 1862. l. 2. febr. v Ljubljanski čitalnici Vodniku na čast po govoru, kateri je v mnogih ozirih vzgled Slovencem sploh in posebej učencem, ter nam v pravi podobi kaže Vodnika in Malavašiča; naj se torej po izvirniku („Novic.“ 1862 str. 50. 51) ponatisne v dokaz!

„Ne hčére, ne sina
Po meni ne bó;
Dovolj je spomina —
Me pesmi pojó!“ — .

Tako je pél v začetku tega stoletja naš oče Vodnik, — mož, katerega imenujemo Slovenca prvega, — mož, katerega iskrena ljubezen do domovine je unemala rojake na vse strani, — mož, katerega sto in četerti rojstni dan obhajati je namen nocojšne beséde, namen mojega govora.

Srce mi vpada, trese se mi v persih, ko prevdarim, česa se lotil sem, da bi dosegel svoj namen, in ustregel Vam, Gospôda! Pa vendar — skušnja veljá!

„Ne hčére, ne sina
Po meni ne bó!“ — —

Imenitne, pomenljive besede! — Gospôda! ne zamerite, da jih obrnem drugače, kakor si jih je mislil naš oče Vodnik; ne zamerite mi, ako rečem brez ovinka, da je bil Vodnik v tej reči sicer prerok — pa v narodnem obziru kriv prerok, ko je pél:

Ne hčére, ne sina
Po meni ne bó!“ — —

Časi marsikoga prekanejo, in tudi njemu niso prizanesli. — Vese limo se, da se je tako zgodilo!

Ozrem naj se po tej krasni dvorani, ali v lepe ravnine slovenskih dežel, ali v obertne doline, na višave planinske; ozrem naj se na begove bistre Save, dereče Drave, šumeče Mure, doneče Soče — ali naj

me peljejo oči na obrežje bogatega jadranskega morja — naj pogledam na cveteče polje naše mlade pa rodovitne literature — — povsod, povsod — in vse, vse mi pričuje, da ima naš Vodnik sinov, kolikor je pravih mož in mladenčev slovenskih — mož in mladenčev, katerim današnji čas ni vganjka, katerih srca napaja kri čisto slovenska.

Gospodje! rekel sem, da je bil Vodnik kriv prerok, ko je pél v svoji otožnosti: „Ne sina po meni ne bo!“

Prašam Vas, gospodje! ali ste Vodnikovih misel? Gotovo ne bi ne eden Vas hotel — ne mogel — ne smel reči: jez nisem Vodnikov sin!

Vidim Vam na obrazih, da ste njegovi zvesti, čvrsti sinovi, da ste tukaj v središču slovenstva namestovavci dragih bratov vseh slovenskih dežel, kateri nam nocoj morda v duhu pošiljajo svoje goreče želje, z nami se veseliti — z nami biti zvesti sinovi Vodnikovi! — Slava Vam! Slava vsem bratom Slovencom! — —

Ne hčére, ne sina
Po meni ne bó! — —

Ali je res, kar je Vodnik pél: „Ne hčére po meni ne bo?“

Gospôda! dovolite mi, Vas nekoliko peljati nazaj v Vodnikovo življenje — al da prav rečem — v Vodnikovo prizadevanje in trpljenje za narod slovenski.

Mož pohlevnega pa stanovitnega srca je preiskoval nadzemlje, zemljo in podzemlje. Kodar koli pa je hodil, povsod je nabéral gradiva — priprave svojim naslednikom, svojim zvestim sinovom. Zahajal je v tamno drobovje podzemeljskega sveta — zahajal je v borne kočice priprostega kmetiča kakor v mogočne poslopja in gradove ponosnih grajšakov — vzdigoval se je v duhu med večno nepremikljivo ozvezdje, — pa povsod — na zemlji, pod zemljo in nad zemljo je dobival kaj gradiva ali priprave za nepodkupljivo in neprekupljivo narodnost — za omiko, za narodno zavednost — za domoljubnost svojih naslednikov, — svojih zvestih sinov!

Marsiktero lepo cvetlico, marsiktero žlahtno rožico je pobral na veličanskih planinah, na rodovitnih ravninah, v obrtnih dolinah svoje domovine in jo vsadil v vert narodnosti. Tù jo je redil in ljubil zvesto in unetega srca, kakor redi in ljubi svoje priserčno dete zvesti oče, zvesta mati — do poslednjega svojega diha.

Tamotni, mrzotni so bili dnevi tistega časa, — al duh, tudi v jeklene sponke vkovan, zdrobi s časom verige in premaga vsako ovéro duševno.

Tudi Vodnikov duh je bil slaven zmagovavec. Glejte! kmalo po njem je prešinel enega njegovih najvredniših sinov — slavnega Prešerna, kateri je prerokoval svojemu narodu bolj vesele, bolj srečne čase, ko je pél:

Vremena bodo Slovencom se zjasnile,
 Jim milši zvezde kakor zdaj sijale,
 Jim pesmi bolj sloveče se glasile!

In kar je slavni Prešern prerokoval, to smo doživeli.

Al ni ga veselja popolnega, ni je sreče cele, dokler ni skladnosti, dokler ni harmonije v družini, bodi si kakoršni koli. Vsak narod je družina, torej tudi slovenski narod. Lepa, čvrsta družina je.

Nevtrudljivo se bojujejo možje, sinovi, bratje te družine; nevtrudljivi delavci so na mladem, pa rodovitnem polji našega napredovanja, naše omike — z eno besedo — naše narodnosti.

Težko, težko je njih delo; — pa vsaka kapljica njih potú je sladko hladilo vsakemu marljivemu delavcu, kadar vidi, da mu pot ne moči obličja zastoj — brez uspeha.

Al ukvarjajo naj se nevtrudljivi delavci od dneva do mraka, od mraka do dné, — brišejo in brišejo naj si pot s svojega obličja — njih prizadevanje ostane brez popolnega uspeha, ako jim manjka zvestih pomočnic, — pridnih podpornic!

Še le potem oživi v vsakem prizadevanju, v vsakem početju duh napredovanja, oživi sladka harmonija, kadar prešine en duh, ena misel delavce in njih tovaršice; — še le potem se odseda delo in napreduje veselo, kadar je vse enih misel, enega srca! — —

Padala nebeška mana
 Izraeljcom je v puščavi,
 Zginila je — ak pobrana
 Ni bila ob uri pravi.

Gospé! up naše sedanjosti! — Gospodične! up naše prihodnosti! Nebeška mana svobode, narodnega napredovanja je padla na zemljo slovensko. Vaši možje, vaši sinovi, vaši bratje hité jo pobérati. — Ali jim hočete biti pomočnice, podpornice pri tem sladkem delu? Da! hočete biti! — Vidim Vas, kako se Vam bistrijo krasne oči, kako se Vam rudéčijo mili obrazi, kako Vam polje žlahno srce v persih; v duhu se mi zdi, da slišim milo šepetanje iz Vaših ljubeznjivih ust: Tudi me vse smo zveste hčere Vodnikove, smo zveste hčere slovenske!

Slava Vam! Slava! — —

Hitimo tedaj ročno poberati nebeško mano svobode na krasnem polji narodnosti — vsi enih misel, enega srca, da se bo od sedaj in na vse véke radoval duh očeta Vodnika in še našim vnukom in vnukov vnukom glasno oznanoval, da se je motil, ko je pé!:

Ne hčere, ne sina
 Po meni ne bó! — —

Perva odgoja otrokova.

(Spisal Jos. Ciperle.)

12.

Omenjal sem uže v nekem prejšnjem poglavji: Česar ni videl, česar ni človek čul, tega tudi ne vé. —

Videti mora, čuti mora zatorej človek marsikaj; mnogokrat videti, natančno pregledovati stvari, zanimati se za nje; čuti mora, mnogokrat čuti kaj o njih. Če je treba, mora jih tudi potipati, povohati, tudi okusiti — to je glavna stvar.

Čuti so zagadelj ona pripomagála, ki seznanjajo otroka s tem, kar je okrog njega. Stariši in njih namestniki zatorej lahko vedó in morajo tudi vedeti, s čem se je seznanil uže otrok, „kajti nič ne pride na skrivnem v otroka“. (Dittes.)

Rousseau in z njim mnogi odlični pedagogi tirjajo, naj se učí otrok, kolikor mogoče na stvaréh, in ne iz bukev. Kaj si dosegeš, ako poveš otroku, da je kumarin sad debel in podolgasto-okrogel? Pri levem ušesi mu prihajejo te besede v glavo, pri desnem pošumévajo iz glavé. In ako si tudi zapamti slučajno otrok te besede, vendar o kumari ne bode imel pravega pojma. Kaj bodeš storil, oče? Pokaži mu jo, daj mu jo v roko, naj si jo ogleda, da jo potiplje, in rêci mu: To je kumara! — in dovolj je. Takó stóri z vsako stvarjó, s katero ga želiš seznaniti.

Toda čestiti bralci naj me ne razumévajo naopačno. Ta spis obravnava domačo odgojo, prvo odgojo otrokovo — in ne šolske. Razuméje se samó ob sebi, da se imajo v šoli popisovati stvari, ki so otroku uže znane.

Ta naopaka, da se poučujejo otroci bolj z besedami, nego da se učé na stvaréh, je zeló razširjena v gospódi in po mestih. Kmet zadene v tem slučaju to boljše. On reče svojemu sinu: „Glej, to je pšeníca, to ječmen i. t. d.“ Ali gospóda ima vse druge muhe. Nje otroci imajo biti po vsi sili učenjaki. Kaj je nji do tega, da pozna otrok pšeníco! A za to se pač briga, naj vedó otroci, da spada pšenica med trave, da vedó na pamet, v čem se ločijo trave od družega bilja, da vedó, koliko prašnikov ima pšeníca i. t. d. Oj, gospódski otroci vedó marsikaj, o čemur se niti ne sanja kmetovemu sinu! Toda naposled se vendar prigodí, da vsklikne takóv mlad učenjak, ako se pelje mimo sternašča: „Zdaj vem, kje rasto žveplenke!!“

Dobro bi bilo, ako bi mogel vsak otrok preživeti prva leta na kmetih. — Po mestih vplíva preveč stvari na enkrat na njega, in to je ravno kvarljivo. Na kmetih pač ne bode imel niti najmanjšega pojma o mnozih stvaréh, o mnozih razmerah, o mnozih činih; a to, s čemer se bode seznanil, bode vedel natančno. Vedel bode le malo, toda dobro. Ne bode imel niti najmanjšega pojma o gledališči,

o papigah, o palmah i. t. d., a zato bode poznal natančno sélsko cerkev, razne domače ptiče, zató ne bode zamenjal nikdar pšeníce z ržjó i. t. d. Zató tudi kmetski otroci vse bolj napredujejo po šolah, nego li mestni. Po mestih se izobrazúje le oni, ki se je začel učiti na kmetih.

Toda tudi na kmetih so izjeme. V skalnatih krajih, po hribih in po širocih ravnéh živéči ljudje vidijo spet premalo, in to je ravno takó slabo zánje, kakor za one, ki vidijo preveč.

Za prvi pouk otroški ni treba starišem nobene posebne pedagogiške modrosti.

„Kjer se ravna z otroki človeški, kjer bivajo v sôbi, katera ima potrebno opravo, kjer so v dotiki z raznimi osobami, kjer imajo priliko ogledovati različne stvari in priródine prikazni: tam ni treba posebnega truda in umételjnih pripomagál za vzgajanje dušnih moči otrokovih. Z vsemi svojimi čuti namreč deluje otrok na to, da izpoznavá svet. Néma se zatorej mučiti s prezgodnjim razlaganjem, še menj s sistematičnim poukom i. t. d.“ (Dittes.)

Nekateri in sicer odlični pedagogi zahtevajo, da se more otrok uže pred šestim letom poučevati v branji, pisanji, številjenji. Pač dostavljajo, da ima biti ta pouk le takó nazivani „igrajoči pouk“. Takó tirja nekdó, naj se mu naredé čerke iz testú, naj se mu spečó, potem naj se z njimi igra, se jih uči tako poznavati, in napósled naj jih sné.

Proti takšnemu poučevanju je mnogo važnih vzrokov. Poučevati se ima resnóbnó. Otroku se ima vcepiti spoštovanje do pouka. Le oni se bode učil z veseljem, le oni ne bode opéšal takó lahko pri težavnih nalógah, ki spoštuje nauke. Ali takov „igrajoči pouk“ néma moči vzbujati spoštovanja, in zató ni vreden červívega oreha. —

V prvih šestih letih naj se skerbí, da se razvijó otroku najprej telesne moči, v teh letih naj se seznanja z navadnimi stvarmí, ki ga obdajejo, in napósled naj se govor njegov izobrazúje toliko, da uméva nazivati te stvari, in da vé razodevati svoje misli. (Dalje prih.)

Zgodovina v II. in III. Berilu.

(Dalje cf. I. 2. t. I. str. 24.)

161. b. v. (II. Berilo) Ciril in Metod.

Ta slika skerčena je, iz katerega koli vzroka, toliko, da razen imen tu skoraj nič drugega ne najdemo, a nađejamo se gotovo, da bode vsak učitelj kaj več povedal o tej Slovanom silno imenitni povesti. Pri tem berilu bi bilo posebno povdarjati: a) Slovani v devetem stoletji; b) življenje svetih blagovestnikov; c) vspeh njunega delovanja.

A. Deveto stoletje je bilo slovansko, devetnajsto obeta biti; enciklika sv. Očeta Leona XIII. ima velevažen zgodovinski pomen in nekako pot pripravlja. Rim pregleduje z bistrim očesom svet in gibanje národov; ni tedaj brez pomena, da sv. Oče ravno sedaj povzdignejo svoj glas in kažejo na sveta brata, ki prišedša iz razkolniškega Bizanta, skazujeta se povsod verna in poslušna sinova rimski stolici; ona dva sicer hodita svojo pot, a podveržeta se razsodbi sv. prestola, Rim ju pohvali in odobri njuno ravnanje. — Ob času svetih blagovestnikov so se razprostirali Slovani od belega (ledenega) morja, kjer so bili pomešani s čudski plemeni noter do črnega morja, od jadranskega morja in izvirov Drave in Save do Uralskih gorá in do kaspiškega morja, kjer so se mešali z národi turanskimi! V Nemčiji so segali do virov reke Mena (Main) in do Salice, ki priteka na levem bregu v reko Labe. — Slovanov je bilo mnogo po deželah bizantinskega cesarstva, po Macedoniji in Tesaliji, v Solunu (Tesalonih), rojstvenem mestu Cirila in Metoda, je bil slovanski jezik navaden, in verjetno je, da sta sveta brata ta jezik uže od mladih nog znala.

B. Navaden pregovor pravi: „Komur Bog naklone službo, mu da tudi pamet.“ („*Wem Gott ein Amt gibt, dem gibt er auch Verstand.*“) Ta pregovor ni resničen v tem smislu, da bi bila človeku s službo podeljena tudi modrosti, kajti v imenitni službi se še le skaže sposobnost ali nesposobnost izvoljenega ali urinjenca in posiljenca, a resničen, ako to obernemo na slavne zgodovinske osebe, ki so bili v blagor ali v kazen človeštvu odbrani. — Govorim pa tukaj le temu, ki veruje v previdnost Božjo, ker ona vodi serca ljudi kakor potoke, in kljubu vsemu modrovanju ljudi doseže svoj namen. „Na svetu vlada previdnost Božja in človeško brezumje.“ —

„Iz mladega se tern ostri,“ zgodaj pokaže mladeneč, kaj bode iz njega v možkih letih in v starosti. To se da v polni meri obrniti na Cirila in Metoda. Izurjena in izučena sta bila v vsi vednosti in učenosti tedanjega veka.

Cirila so uže mladega imenovali filozofa; s cesarjevičem je imel jeden in isti pouk in za učitelja v filozofiji je imel slovečega Leva, dalje pa še Fotija, bodočega patriarha. — Ciril postane menih po pravilih sv. očeta Bazilija, pripravi se za mašnikovo posvečevanje, a patriarh Ignacij ga pokliče v Carigrad nazaj in mu izroči učiteljsko stolico modroslovja. Izročevali so mu uže tačas imenitna in težka dela, da je branil sv. vero zoper Fotija in o drugi priliki zoper Mohamedance. —

O bratu Metodu toliko vemo, da je bil po kerščansko izrejen in posebno izobražen. Očetova volja je bila, da služi cesarju in domovini. Sin je ubogal očeta, stopal čedalje više, in ker je slovanski znal, je postal cesarski namestnik v neki slovanski pokrajini. — A v svoji visoki službi

je še le spoznal, da ne more pri najboljši volji storiti kaj vspešnega, niti stiskanemu ljudstvu polajšati težkih bremen; zapustil je svet, stopil v samostan, kjer se je po učenosti in čednosti med redovniki odlikoval in v mašnika bil posvečen. Ko je po Fotiji nastal žalostni razkol med duhovništvom, ni dvomiti, da sta oba brata bila za potlačeno pravico, in da sta si želela zvonaj Carigrada in gerškega kraljestva razširjevati sv. vero. Metoda so hotli mogočni prijatli povzdigniti v škofovsko čast, a on se je branil te časti, in je ostal v preljubljeni samoti; v brezposelnih urah se je bavil z malarijo in z drugim koristnim delom, dokler nista prišla služabnika božja na svoje delovanje med slovanske národe. Preden pa pristopimo na to polje, spremimo sveta brata prav ob kratkim na njunim potovanji h Kazarom, ljudstvu, ki je živelo med črnim in hvalinskim (kaspiškim) morjem. Na dvoru Kazarskem je imel Ciril hude prepire z judi in mohamedanci, ki so svojo vero širili med Kazari. Zmagonosen je izšel iz te nevarne spletke in s seboj je peljal 200 ujetih Grekov. Ciril je najdel tudi ostanke sv. Klementa, tretjega papeža za sv. Petrom, katerega je cesar Trajan v pregnanstvo poslal na tauriški poluostrov, in je bil s sidrom na vratu v morje pogreznjen in na bližnjem otočiču pokopan. Za pravovernost bratov Salunskih je to silo važen dokaz, in svetinje sv. Klementa so jima tako rekoč kazale pot v Rim, do Kristusovega namestnika. Povrativša se v gerško cesarstvo, živela sta v samostanu Polihromskem in v ti dōbi je dozorela v njima velikanska misel, postati apostola slovanskim národom, ki so imeli veliko hvalevrednih lastnosti na sebi, a prave izobraženosti niso mogli doseči, ker niso poznali pravega Boga. — Sveta brata sta se tudi vestno in skerbno pripravljala za ta sila imeniten posel, ker spoznala sta, da jima bode mogoče doseči svoj namen le tako, ako bosta mogla z ljudmi v njih jeziku govoriti, ker pa višega izobraženja brez pisanja ni mogoče doseči, izmislil je Ciril glasom slovanskim primerna znamenja; kolikor jih ni najdel v gerščini. Večega darú národu neizobraženemu ni mogoče dati, kakor lastno pisavo. Ko je Ciril tako srečen bil, izmisliti „Abecedo“, berž je začel predstavljati v slovanski jezik sv. evangelij.

(Dalje prih.)

Slovstvena naznanila.

Slovenski učitelji pozor! Pri začetnem pouku v branji stenske table jako dobro služijo, posebno pri skupnem branji (Chorlesen). Stenske table iz zalóžbe šolskih knjig davno uže ne ugajajo terjatvam gledé na tisk, obliko in velikost črk. Da bi se nujni potrebi ustreglo in slovenske ljudske šole dobile pripravne stenske table, sestavila sta podpisana novim stenskim tablam načrt, katerega mislita tako-le izpeljati:

- 1) Stenske table bi bile 76 cm. visoke, a 55 cm. široke.
- 2) Vsakej črki bi bila odločena po ena tabla.

3) Prva tabla bi kazala črke „i, u, n,“ posamič pisne in tisne (litografirane) ter sestavljene v zloge.

4) Na čelu pred črko bi bila narisana podoba one normalne besede, ki se pričinja z dotičnim glasom, namreč: Angelj, boben, cerkev, črešnja, dleto, Eva, fižol, goba, (mušnica), hiša, iskra, jabelko, koza, lij, miza, nos, oko, peč, raglja, srp, skarje, top, ura, vile, zvon, žaga.

5) Na ta način bi bilo priredjenih 23 tabel. Po sliki bi vselej bili 2 versti pisnih vaj, postavljenih med črte (liniature). Za temi pride tiskanih vaj toliko, da je ostali prostor napolnjen.

6) Z vsako novo črko bili bi sestavljeni kolikor mogoče vsi samoglasniki.

7) Podobe pisnim črkam bile bi v soglasji z najinim »Abecednikom«, ki je uže v mnogih šolah vpeljan.

8) Črke, (brez zgornje in spodnje dolgosti), bi bile 4 do 5 cm. velike (t. j. „i, u, r, s“ i. t. d.), da jih morejo učenci tudi v največji šolski sobi natančno razločevati.

9) Razvrstitev črk bi bila ista, kakoršna je v »Abecedniku«, da se table lahko poleg njega rabijo.

10) Na 24. tabli se nahajajo 3glasni zlogi s soglasnikom na konci, n. pr.: le-vi, lev in številke.

11) Zadnja (25.) tabla naj bi kazala velike začetne črke v abecednem redu.

12) Kakošno lice bi imela 18. tabla, črka „h“, videti je iz priloge (en miniaturo).

Ker so stroški za take stenske table veliki, prosiva vse vodje ljudskih šol, kateri si mislijo naročiti omenjene stenske table (cena 2 gld. 50 kr.), da blagovolé pismeno nama to naznaniti vsaj do konca julija tekočega leta. Ako se primerno število šol oglasi, bode se slavno naučno ministerstvo prosilo, da poterdi namerovane stenske table, in potem se začne razpošiljanje. Ako se oglasi mnogo naročnikov, bode se tudi cena primerno znižala. Da se, kar moč vsem ustreže in ker več oči več vidi, prosiva, da blagovolé gospodje učitelji naznaniti nama, ako imajo gledé navedenega načrta staviti **kake nasvete**, izraziti **želje ali pomislke**, kajti ustrezala bi rada vsakemu. Naročila sprejemata podpisana, sedaj samo imena, da se zve, bode li mogoče, lotiti se izpeljave načrta, ki poleg obilnega truda stane tudi precej denarja.

A. Razinger in A. Žumer,

učitelja na II. mestni 5razredni ljudski šoli v Ljubljani.

— (Nova knjiga.) — V J. R. Milic-evi tiskarni v Ljubljani je ravnokar izišla knjiga pod naslovom: „**Nauk o harmoniji in generalbasu, o modulaciji, o kontrapunktu, o imitaciji, kánonu in fugi s predhajajočo občno teorijo glasbe in s pristavkom o harmonizovanji starih tonovih načinov z glavnim ozirom na učence orgljarske šole.**“ — Spisal **Anton Foerster**, vodja orgljarske šole itd. v Ljubljani. — Knjiga obsega 94 strani v velikem 8° in velja 1 gld. 30 kr., po pošti pod križnim ovitkom 5 kr. več. — Dobiva se samo pri J. R. Milicu v Ljubljani, stari trg št. 19. — Kdor želi prejeti knjigo, naj blagovoli poslati po poštni nakaznici 1 gld. 35 kr., in knjiga se mu takoj franco dopošlje. Isto velja tudi za one gospode, koji so se na knjigo uže prej naročili.

Šolske novice.

Iz logatskega šolskega okraja. Dne 8. p. m. zborovali so učitelji in učiteljice tega okraja v Planini v gosp. Lavričevj gostilni. Dvorana bila je ozaljšana s podobo presvetlega cesarja in s zastavami.

Gosp. nadzornik si je izvolil za svojega namestnika gosp. Ivana Poženel-a, a zapisnikarjem bila sta voljena *per acclam.* gg. Žebre in Kleč. Gosp. nadzornik otvori zborovanje s prav prijaznim ogovorom, pozdravi navzoče učitelje in učiteljice, ter se jim zahvaljuje za obilno udeležitev, ker v tem se pozna, da radi darujejo vse svoje moči v prid šolstva.

Ker je bil g. c. k. okrajni glavar zaderžan radi opravkov, počastil je zbor sè svojo navzočnostjo g. c. k. okrajni komisar.

Z napredkom tukajšnih šol bil je g. nadzornik sploh zadovoljen, omenjal je le nekatere male pomanjkljivosti, katere je pri nadzorjevanji zapazil; potem pa jame govoriti o vredbi, potrebi in koristi šolskih vrtov jako, jako obširno. Rekel je, da povprečno merijo tukajšni šolski vrtovi kacic 600 □ m. in da nekateri zadostujejo deloma šolskim namenom, a drugi zopet ne. Vrt naj bode z živim plotom ograjen, ne pa z visokim zidom, gredice naj bodo, ako je le mogoče, lepo okroglasto in okusno narejene in izpeljane, ne prevelike, ker šolski vrt je le podučevalni, poskuševalni in uzrejevalni prostor, nikakor pa ne za druge reči, katere niso mladeži v poduk. Otroci naj opravljajo na vrtu o priličnem času lahke njim primerne dela, gredice snažijo in zaljšajo ali lepšajo, pota popravljajo; dejansko naj se toraj vadijo na lepoto, snažnost, natančnost, okusnost in varčnost. Vadijo naj se praktično uzrejevati in pridelovati vsakovrstnih rastlin za dom in za obrt kakor, cerealij in sočivja, predivnatih in okopavanih; pa tudi strupene rastline naj bi bile v kacam kotičku na šol. vrtu, da se jih otroci uče spoznavati.

Deklice naj prideljujejo posebno kuhinjske rastline, potem cvetice in naj skrbé sploh za snažnost in olupšavo vrtov. Na vrtu naj bode tudi voda, če že ne drugače, vsaj v kaki kadi. Sadjerejo naj otroci pod vodstvom učitelja sami opravljajo, deklice naj sade in sejejo semena v gredice, dečki naj pa iz pešek izrastle divjake presajajo, žlahnijo itd. Na vsacem vrtu naj bode tudi čebelnjak s čebelami, da se otroci dejansko vadijo, kako jih je treba oskrbljevati in z njimi ravhati, to je umnega čebelarstva. Čebele naj jim bodo pa tudi v izgled natančnosti in redovnosti, ker vsaka čebela opravlja svoje delo in to brez odloga natančno in lepo, ker so jako marljive in pridne, skrbne in varčne. Rekel je k sklepu svojega govora, na ta način bomo svojo nalogo rešili in namen šolskih vrtov dosegli sebi v čast, šoli in celi soseski pa v korist.

Prvo točko dnevnega reda: »Na kak način bi se uže v ljudski šoli moglo delati zoper ubožanje ljudstva?« je gospdč. Strlè v lepej in gladkej slovensčini v izgled drugim svojim tovarišicam jako dobro rešila. Štediti naj se vadijo otroci, rekla je, koj ko v šolo pridejo pri vsaki reči, štedijo naj pri ročnih delih, ker naj se naj bolj ozira na taka dela, katera so jim v navadnem življenji resnično potrebna, ali pa po okoljščini kraja, da si s takim delom kaj prislužijo. Otroci naj se privadijo posebno reda in snažnosti, ker snaga je prijateljica ljubega zdravja, ona nas obvaruje marsikateri bolezni, katera bi nam pobrala mnogo novcev. — Govor bil je s pohvalo sprejet.

2. »Je-li ponavljalna šola koristna naprava ali ne?« sta gg. Krmavner in Repič v svojih jedernatih govorih izrekla, da dandanašna po-

navljajna šola v sedanjih razmerah in okoljščinah nikakor ne doseže svojega namena, kar jima tudi ves zbor odobrava.

3. Kedaj in kje je tako zvana koncentracija pri poduku v ljudski šoli na svojem mestu? sta gospdč. Galè in g. Pleško pokazala, da je bila tudi ta točka v strokovnjaskih rokah, a vendar do nikakoršnih sklepov ni prišlo.

Od zadnje učiteljske konference si je okr. učit. bukvarnica omislila in naročila nekaj pedagoških knjig, a vendar jej je še kacij 18 for. v gotovini ostalo.

V stalni in bukvarnični odbor so bili prejšnji udje *per acclam.* voljeni.

Pri točki posamezni nasveti, se oglasi učitelj X. ter nekako tako-le govori: Šolam se tu in tam očita, da narejajo šolske praznike, kakor se jim zdi i. dr. Dneve, ob katerih je postavno praznji dan, je odločilo c. k. deželno šolsko svetovilstvo dné 8. oktobra št. 316/d. sl. s. §. 5. — So pa taki dnevi med letom, ob katerih otroci neredno v šolo prihajajo, kakor n. p. pepelnično sredo, križev teden in vernih duš dan, kako se tačas obnašati učitelju, da se mu ne bode tu pa tam kaj očitalo, naj to določi višja šolska oblast. — Po živahnem razgovoru umakne g. govornik svoj predlog.

(Take stvari se bodo rešile, kedar pride deržavna šolska postava v deržavnem zboru zopet na rešeto. V Ljubljani imajo na vernih duš dan dopoldne prosto; na podlagi prošnje, stavljene pri učiteljski skupščini l. 1879. je dež. sl. svét to dovolil. Sicer se pa učiteljem ne more drugače reči: Tvoja glava, tvoj svet, ali pa jadikovati sè znanim epigramom: „Deine Mannschaft, junger Wütherich, ist wirklich zu beklagen, wird sie nicht vom Feind, so wird sie sicher vom Korporal geschlagen“. — Sicer pa taka vprašanja kažejo, da si učitelji resno prizadevajo vsestransko spolniti svojo dolžnost. Ur.)

Drugi predlog je bil za vpeljavo Musil-ovih pisank in R. Žumerjevega Abecednika v tukajšne šole, kar se deloma odobri.

Zbor sklene g. nadzornik s trikratnim »slava« in »živijo« Njih Veličanstvu; po dvorani se razlega slava in živijo in na to se zapoje z navdušenim glasom še cesarska himna.

Učiteljska skupščina za mesto Ljubljansko veršila se je 23. julija ob napovedani uri. Predsedoval je g. c. kr. nadzornik pl. Gariboldi, podpredsednik mu je bil direktor g. Hrovat. za zapisnikarja sta bila voljena g. Pavlin in gdč. Konšek. G. predsednik pozdravi skupščino in posebej oba nova uda, ki sta v preteklem šolskem letu vstopila med mestno učiteljstvo, g. Pavlina in gdč. Em. Guzelj. Potem prebere uradne dopise med družim, da se je »Cvetnik« poterdil za rabo višim ljudskim šolam ter Abecednik (Žumer-Razinger) po znani premenitvi pismenk; poroča, da si je zopet prizadeval za zboljšanje učnih sob II. mestni deški šoli, za telovadnico dekliski mestni šoli in da bi se šola na Morostu v samostojno predelala. Gledé letošnjega nadzorovanja omeni, da je sploh jako zadovoljen z vsemi, bolj nego pred; tudi z disciplino v šoli, če tudi ne tako zeló — zunaj šole n. pr. kepanje, ki je bilo po zimi v uradnem listu očitno grajano; v dosego lepšega vedenja po ulicah meni, naj bi se zunaj nastavili varihi — boljši učenci, da bi poročali; tudi zamude naj bi se natanjko kontrolirale, ker se večkrat vidijo šolarji postopati med šolskim časom po mestnih ulicah. — Drugo točko programa sta dotična gospoda in gospodični dobro rešili; prav premišljeno in določno, so drug drugega podpiraje, po eni strani pokazali koristi, po drugi slabosti poduka v oddelkih, pa so tudi prav

spretno razložili, kako naj učitelj pri takem poduku postopa v posameznih predmetih, da doseže zaželjeni sad; posebno koliko in ktere reči naj obravnava z obema oddelkoma skupno, koliko pa z enim posebej, med tem ko družemu daja tihoma opraviti. Iz vse razprave se razvidi, kar so tudi vsi štirje referenti pripoznali, da prizadeva tak poduk mnogo truda in zahteva spretnosti. Pričujoči so pazno poslušali zanimive razprave in so se v obče vjemali, le poslednji referent, g. Belé, je konečno stavil predlog, ki ni vsim ugajal, da bi se v V. razredu ne »alterniralo«, češ, da je treba tu učence bolj poznati, ker so jim posebne nagnjenosti bolj razvite, ktere je treba v daljši razvitek posebej vporabljeni — ta predlog je vzbudil nekoliko debato. (Mi smo tega osebnega mnenja, do so vzroki za V. razred v tej reči zelo enaki, kakor za druge razrede; dober učitelj je povsod dober! Ur.) — Pri tretji točki je vodja Praprotnik zopet nasvetoval, naj se v IV. in V. razredu saj poljubno dovoli III. slovensko-nemška slovnica (t. j. če hočejo otroci za pomoček jo kupiti, da jo smejo, podpiral ga je g. Tomšič, rekoč, da jezikoslovne knjige, ki so za rojene Nemce, ne ugajajo popolnoma za slovenske otroke, tega je prepričan iz skušnje. — Volitve: v bukvarnični odsek se volijo dosednji g. g.: Kokalj, Raktelj in Žumer. Isto tako ostanejo v stalnem odboru prejšni g. g.: Linhart, Praprotnik, Raktelj in Tomšič. — Seja se konča še pred 11. — Dopoldne je bilo odmenjeno delu, a popoldne pa razvedrilo.

Razne novice.

30 občin izmed 37 v Pincgavu na Solnograškem je prosilo, naj se število poučnih ur za 13- in 14letne otroke pomnoži. — To so pa tako po svetu raztrobili (kdo?), vsak jih pozna, da so Pincgavci prosili za osemletno šolsko dolžnost. — A temu ni tako, otroci pri 13. in 14. letih se niso učili tu in tam ničesa, zaostajali so v vsem, vzlasti v kerščanskem nauku, od tod tudi prošnja Pincgavcev. Kaj bode Lienbacher rekel na to? tako vprašajo nekateri. Lienbacher je prav posebno poudarjal, da naj stariši določijo, ali imajo hoditi otroci s 13. in 14. letom v šolo, in pa tudi še to, nihče naj ne izostane iz šole, dokler se ni naučil najpotrebnejših stvari, branja, številjenja in kerščanskega nauka. Otroci naj hodijo do 12. leta v vsakdanjo šolo, in potem še tri leta v nedeljsko, ali če hočete v ponavljavno šolo; v tako imenovanih »cepcevih letih« potrebujejo še najbolj nazora in pouka. Ako je mogoče v teh letih obvarovati mladine samopašnosti, rešena je skoraj za ves čas življenja, ker potem se uže nekoliko zmodri v življenji. Kdor pa prošnjo v Pincgavu tako obrača, da stariši po kmetih želé osemletne šolske dolžnosti v vsakdanji šoli, ta stvar navlašč naopak obrača.

Brezverne državne ljudske šole v Belgiji so le slabo obiskovane. V okraji Antwerpen je hodilo v katoliške začetne šole 63.469, v državne pa le 20.912. Po drugih krajih je ravno tako.

Po ljudskih šolah na Koroškem se slovenski otroci ne smejo učiti slovenski brati, ako ravno ima Koroška 117 slovenskih fará. Za naslednje 4 leta od 1881. do 1884. je sestavljena komisija za izpraševanje ljudskih šol iz 7 mož; razen deželnega nadzornika dr. Gobanca, predsednika imenovani komisiji, nihče ne govori slovenski. — Kaka težava mora biti učitelju, poučevati otroke v tujem jeziku na podlagi tujega jezika. Kakšen more biti uspeh v takih šolah; ni čuda tedaj, ako slovenski otroci ostajajo za svojimi nemškimi tovariši.

Deutscher Verein v Gradcu je imel 19. julija svoj zbor v Ptuiju. Kot napredek takih zborovanj konstatujemo danes to, da nič več ne zakrivajo, kar hočejo doseči, ali bolje rečeno, kar si želé. namreč obderžati hegemonijo nad Slovenci, nemški morajo biti uradi, ljudska šola mora v to služiti, da se v nji pridno ponemčuje, sicer ne velja nič, slovenski otroci morajo hoditi 8 let v šolo, da se bolj gotovo raznarodijo. Sami na sebi taki shodi niso nevarni, ali ti ljudje skrbé, da se daleč po svetu raztrobi, kar o malem številu govore; nemško ljudstvo se s tem vznemirja, vlado pa grajajo za koncesije, katerih Slovence še dala ni, kajti ostanimo le pri šolstvu, tukaj je še vse tako, kakor je bilo pred 3 ali 4 leti, da v narodnem obziru, kar se namreč tiče učiteljišča v Ljubljani, je bilo pred 10 leti več predmetov odmenjenih za poučevanje v slovenščini, kakor l. 1881. — V tem obziru pa nemški »parteitagi« niso brez pomena in važnosti, ter dramijo in budé Slovence. V boji življenja se duhovi urijo.

Zgodovina. Mladost bere zgodovino le iz vedičnosti, kakor basen, s katero se bavi; odrasčenim je zgodovina prijateljica iz nebes, ki jih tolaži in krepiča in z modrimi nauki vodi po svetu ter pelje do neznanih krajev in časov, katere predstavlja z živimi podobami pred njihove oči. Zgodovina prebiva v cerkvi, in mirno pokopališče je v podobah njeni cvetlični vert. O zgodovini naj bi pisali le stari, skušeni možje, katerih lastna zgodovina se v kratkem konča, in ki nimajo drugega upanja, nego presajeni v vert. Zgodovine ne biti bodo slikali s črnimi in temnimi barvami, marveč žar iz višine bode pokazal vse v pravi in lepi svitlobi, in vse bode v lepem razmerji.

Kolekovane morajo biti uloge za olajšanje ali oproščenje o šolski dolžnosti; tako je določilo denarstveno ministerstvo o priliki stavljenih mu vprašanj. Uloge strank do šolskih oblasti za olajšanje ali oproščenje šolskega poduka niso koleka proste, tudi ne, če se priloži ubožno spričalo. Priklade takih ulog, izvzemši koleka proste ubožna spričala, morajo imeti kolek za priklade, ako sicer niso kolekovane. Ako se pa prošnja stavi za šolsko olajšavo ali oproščenje pri šolski oblasti kar ustmeno, in se ne piše o tem zapisnik in to šolska oblast kar sama razreši ali o tem poroča višji oblasti, ni ga potem vzroka, da bi se zahteval kolek.

Učiteljska konferenca za Kranj je 20. julija ob 10. uri zjutraj. Dnevni red je: 1. Eröffnung der Conf. durch den Vorsitz. 2. Wahl der Schriftführer. 3. Vorlesung der Referate: a) Wie liesse sich ein gedeihliches Zusammenwirken der Lehrkräfte an mehrklassigen Volksschulen erzielen? Ref. Fr. Mally. b) Kako bi se uplivalo v šoli na učence in po taistih na odrasčene, da bi se nepristojno in smelo obnašanje mladine sčasoma odpravilo? — Stanonik. c) Das Spiel als Erziehungsmittel. — Kragl. d) Gojenje spomina. — Dolinar. e) O podučevanju petja v ljudski šoli. — Krenner 4. Bericht der Bibliotheks-Commission u. Neuwahl derselben. 5. Wahl des ständigen Ausschusses. 6. Anträge.

Nad 700 odličnih božjepotnikov severnih Slovanov v Rim je prispelo v ponedeljek ob $\frac{1}{2}$ 10. uri zjutraj v Ljubljano: imeli so v tukajšnji stolnici mašo in na kolodvoru zajutrek, ob $\frac{3}{4}$ 12. uri pa odpeljali so se zopet naprej proti Trstu. Tu se je pridružilo več Slovencev iz Kranjskega, med njimi tudi učitelj Josip Levičnik iz Železnikov. Popoludne so že bili v Terstu, in od tod so se peljali v torek po morji v Jakin, in dalje v Rim. Praznik sv. Petra so že obhajali v večnem mestu. Tam se imajo muditi do 7. ali 8. julija. Namen božjepoti v tem času je poglavitno ta, da obhajajo 5. dan julija, praznik sv.

Cirila in Metoda, v Rimu, in da se zahvalijo sv. Očetu za zgodovinsko važno okrožnico, izdano 30. kimovca o slovanskih apostolih. To najdejo p. n. čitatelji tudi v »Učit. Tov.« p. l. v l. 21. in 22.

Na c. k. učiteljski za učitelje in učiteljice se konča šl. leto s 15. julijem. Konec letne skušnje so na pripravljavnem tečaju 6., in po letnih razredih začeni od 7. julija. Pripravljavnega tečaja prihodnje leto ne bode več. Mestne šole, deške in dekliške, končajo šolsko leto v saboto 23. julija.

Zrelostni izpiti na c. k. m. učiteljski v Ljubljani začeli so se pis-memo 13.; na ženskem 20. p. m.; ustmeno na možkem 30. junija, 1. in 2. julija; a na ženskem od 15. — 18. julija. Za izpit se jih je oglasilo na c. k. m. učiteljski 19 gojencev in 4 unanji (3 pomožni učitelji in 1 zaseben), na ženskem 22 gojenk in 2 unanji kandidatini.

»L. Schlztg.«

Slovensko učiteljsko društvo je imelo odborovo sejo v četrtek 30. p. m. ob navadnem času. Na dnevnem redu je bil razgovor o stenskih tablah (t. j. o načertu, o izpeljavi i. dr.), katere mislita izdati g. g.: Razinger in Žumer, učitelja na II. mestni deški šoli. Sicer glej spreadaj str. 202.

Na Zalilogu pri Železnikih je bil dné 22. t. m. pokopan ondotni v. č. g. župnik Anton Pintar; k grobu spremili so ga njegovi duhovni bratje (6), 1 bogoslovec, 2 učitelja in obilo hvaležnih mu faranov. Rajni je bil iskreni spolnjavec dolžnosti svojega težavnega poklica kot duhoven; zraven pa poseben prijatelj nedolžni mladini in za napredek šole v pravem pomenu te besede ves vnet. Na Turjaku, kjer je poprej pastiroval, podučeval je sam šolo (ker majhna duhovnija ni zamogla učitelja zderževati); tudi na Zalilogu je o času, ko učitelja ni bilo, rad se vkvarjal s podukom šolske mladine, kolikor je dopuščal čas in rajnega slabo zdravje. Tudi slovenskemu slovstvu je bil marljivi podpornik. »Učit. Tov.« je bil prijatelj skoz in skoz. Naj blagi gospod mirno počiva v hladnem krilu matere zemlje; duša njegova pak naj vživa večne sladkosti sv. raja! (Ranjki je umerl nagle smerti, in začuvšim o njegovi smerti, so nam na misel prišle besede slovenskega pesnika: »Grob nemilo zine in angelj iz sveta mine.« Ur.)

J. L.

† G. France Germ, bivši učitelj v Srednji vasi v Bohinji, je umerl 15. aprila t. l. Ranjki je bil roj. l. 1806 ter služil od l. 1826. N. v m. p.!

Razpisi učiteljskih služeb.

V šolskem okraji Kamniškem. Na enorazrednih ljudskih šolah v Ihanu, Nevljah in Dovskem se stalno oddajajo učiteljske službe z letno plačo 400 gld. in prostim stanovanjem. Prošnje okrajnemu šolskemu svetu v Kamniku do 25. julija t. l.

V šolskem okraji Kranjskem. Na 4razredni ljudski šoli v Škofjiloki, četrta učiteljska služba z letno plačo 400 gld., definitivno. Prošnje do 25. julija t. l. pri c. k. okraj. šl. svetu v Kranji.

Na zasebni rudniški šoli v Trebovljah ima se umestiti s 1. oktobrom učiteljica, l. p. 500 gl., prosto stanovanje, potem deputat (priboljšek) pri svečavi in kurjavi. — Zahteva se spricalo učiteljske sposobnosti, potem znanje nemškega in slovenskega jezika. Prošnje do 31. julija pri tehniškem ravnateljstvu Treboveljske premogove družbe v Terbovljah (technische Direktion der Trifailer-Kohlenwerksgesellschaft in Trifail).

 List ima za prilogo izgled črke „h“ za stenske table.

Odgovorni urednik: **Matej Močnik.**

Tiskar in založnik: **J. R. Milic.**

h, he, hi,

ho, ha, hi-sa,

ah, oh, eh, ih, ho, če,
ve-ha, ne hi-ti-mo,
v hi-ši so mu-he.